

2 - Bűncselekmény miatti feljelentés és jogaim nyomozás vagy bírósági eljárás során

Hogyan tehetek feljelentést egy bűncselekmény miatt?

Bűncselekményt bármelyik rendőrhataloságnál, az ügyészségen vagy a bíróságon tett büntetőfeljelentéssel jelenthet be. Ön akkor tehet feljelentést, ha bűncselekmény áldozata lett, és akkor is, ha tudomására jut, hogy valaki, akit Ön ismer bűncselekmény áldozata lett, kárt szenvedett vagy bűncselekményt követett el. Az egyes hatóságok (azaz a rendőrség, az ügyészség, a bíróságok) együttműködnek egymással, és szükség esetén továbbítják feljelentését a további vizsgálatot végző hatóságnak. A büntetőfeljelentés történhet írásban, jegyzőkönyvben történő szóbeli bejelentéssel vagy elektronikus úton, hitelesített elektronikus aláírással. Ennek tartalmaznia kell különösen az elkövetett cselekmény leírását, az Ön elérhetőségét, és ha Ön a bűncselekmény áldozata, akkor az Önt ért kár leírását, valamint annak megjelölését, hogy követel-e kártérítést. A büntetőfeljelentés nem lehet névtelen, de a rendőrség vagy az ügyész nem adja ki az Ön személyes adatait, ha Ön ezt kéri.

Hogyan tudhatom meg, hogy mi történik az ügyben?

Ha Ön bűncselekmény miatt tett feljelentést, vagy bűncselekmény áldozata lett, a rendőrség köteles értesíteni Önt a döntéséről. A határozatot végzésnek (*uznesenie*) nevezik, és a büntetőfeljelentésben megadott címen kézbesítik. Önt mint a bűncselekményt bejelentő személyt folyamatosan *tájékoztatják az ügy állásáról (pl. vádemelés egy adott személy ellen, a vádemelés kiterjesztése, az ügy más szervhez történő átadása, a büntetőeljárás megszüntetése, feltételes megszüntetése vagy felfüggesztése).*

Jogosult vagyok-e jogi segítségnyújtásra (a nyomozás vagy a bírósági eljárás során)? Milyen feltételek mellett?

Az ügyvéd általi képviselet nem kötelező a büntetőfeljelentéshez. Jogi segítségnyújtást az áldozatoknak segítséget nyújtó szervezetek vagy – bizonyos feltételek mellett – a Jogi Segítségnyújtási Központ nyújthatnak. A büntetőeljárás későbbi szakaszaiban az állam költségére ügyvédet rendelhetnek ki az Ön számára.

Visszaigényelhetem-e felmerülő költségeimet (melyek a nyomozásban/a bírósági eljárásban való részvétel miatt merültek fel)? Milyen feltételek mellett?

Ha Önt tanúként idézik be akár az előzetes eljárásban, akár a tárgyaláson, jogosult a már felmerült készpénzköltségek, különösen az utazási, étkezési és dokumentált szállásköltségek megtérítésére. Ön kártérítésre jogosult az elmaradt munkajövedelem vagy más kimutatható jövedelemkiesés miatt. A tanúdíj iránti igényt a tárgyalást követő három napon belül kell előterjeszteni, ellenkező esetben az elévül. Ezt legkésőbb a követelés benyújtását követő tizenöt napon belül számszerűsíteni kell.

Ha Ön a magánfél, az állam nem viseli az Ön saját költségeit. A saját költségek közé tartoznak különösen az utazási költségek, a magánfél meghatalmazott képviselője kiesett idejéért járó kártérítés, a postaköltségek és egyéb készkiadások. Magánfélként azonban már a büntetőeljárásban is jogosult a követelésének hatékony érvényesítéséhez szükséges költségek megtérítésére, beleértve a meghatalmazott képviselő bevonásával kapcsolatban felmerült költségeket is. Az elítélt személynek meg kell térítenie Önnek ezeket a költségeket.

Fellebbezhetek-e, ha az ügyemet lezárják, mielőtt az bíróság elé kerülne?

Ügyének nem feltétlenül kell bíróság elé kerülnie. Az eljárás lezárható egy kevésbé formális alternatív eljárással, amely nem a bűnösségről és a büntetésről szóló határozattal végződik. Ezen eljárások közé tartozik például a büntetőeljárás feltételes megszüntetése, az együttműködő vádlottal szembeni büntetőeljárás feltételes megszüntetése, az egyezség vagy a büntetővégzés. Az, hogy van-e joga fellebbezni, az eljárás során elfoglalt helyétől és a büntetőeljárás lezárásának módjától függ. Ön panaszt nyújthat be a büntetőeljárás feltételes megszüntetése vagy a büntetőeljárás együttműködő vádlottal szembeni feltételes megszüntetése ellen, függetlenül attól, hogy Ön magánfél-e vagy a bűncselekményt feljelentő személy. A bírósági egyezség ellen nem lehet fellebbezni, mivel az az Ön beleegyezésével jön létre. Ha Ön magánfél, akkor a kártérítésre vonatkozó büntetővégzés rendelkező része ellen kifogást nyújthat be. Ebben az esetben a kártérítésre vonatkozó büntetővégzés rendelkező része hatályát veszti, és a bíróság polgári eljárásra utalja Önt, ahol kártérítést követelhet.

Részt vehetek a tárgyaláson?

Ha Ön magánfél, a bíróság értesíti Önt a főtárgyalásról. Ha nem jelenik meg a bíróságon, kártérítési igényéről az ügyiratban szereplő korábbi kérelmei alapján döntenek. Ha Ön csak a büntetőfeljelentést tevő személy, akkor a fő tárgyaláson a nyilvánosság tagjaként vehet részt.

Mi a hivatalos szerepem az igazságszolgáltatási rendszerben? Például a következőknek minősülök-e, vagy lehetek-e: áldozat, tanú, magánfél, magánvádló?

Ön akkor válik áldozattá, ha bűncselekmény következtében személyi sérülést szenvedett, vagy ha (tárgyi vagy immateriális) vagyoniában kár keletkezett, vagy ha jogai és szabadságai sérültek vagy veszélybe kerültek, valamint ha családtagja bűncselekmény következtében meghalt. Bárki, aki áldozatnak vallja magát, annak minősül, amíg az ellenkezőjét nem bizonyítják, függetlenül attól, hogy az elkövetőt azonosították-e, vád alá helyezték-e, illetve elítélték-e vagy sem. Az áldozatok jogait, védelmét és támogatását a bűncselekmények áldozatairól szóló törvény szabályozza.

A büntetőeljárásban azonban az áldozat rendelkezhet feljelentő, sértett vagy tanú jogállással, mindazokkal a jogokkal, amelyeket a büntetőeljárás törvénykönyv az adott jogállással kapcsolatban biztosít.

A büntetőeljárás sértettje az a személy, aki bűncselekmény következtében személyi sérülést, vagy gazdasági, erkölcsi vagy egyéb kárt szenvedett, vagy akinek más, jogilag védett jogai vagy szabadságai sérültek vagy veszélyeztetve lettek.

Ön akkor lesz tanú, ha a bűnüldöző hatóság vagy a bíróság arra kéri (idézi), hogy tanúként vallomást tegyen a büntetőeljárás szempontjából releváns, saját érzékszervével észlelt tényekről, vagy ha saját kezdeményezésére vagy valamelyik fél indítványára megjelenik a bűnüldöző hatóság vagy a bíróság előtt.

A szlovák büntetőjog nem ismeri a magánvádló fogalmát; a büntetőeljárásban az ügyész az, aki vádat emel.

Milyen jogok és kötelezettségek vonatkoznak rám ebben a szerepben?

Bűncselekmény áldozataként Önnek joga van a büntetőfeljelentés benyújtásának módjára vonatkozó, a büntetőeljárás előrehaladásáról szóló és az arról szóló tájékoztatáshoz, hogyan léphet kapcsolatba az Önt segítő szervezetekkel. Kérésére a rendőrség vagy az ügyészség segít felvenni a kapcsolatot egy, a bűncselekmények áldozatainak segítséget nyújtó szervezettel, amely tovább foglalkozik az Ön igényeivel. Önnek joga van szakértői segítséghez, joga van ahhoz, hogy meghallgassák, joga van ahhoz, hogy tisztelettel, figyelemmel és érzékenyen bánjanak Önnel, és joga van kártérítést követelni, ha Ön erőszakos bűncselekmény áldozata lett.

Magánfélként bizonyos esetekben joga van kifejezett hozzájárulást adni a büntetőeljáráshoz, kártérítést követelni, bizonyítékok felvételét vagy kiegészítését javasolni, bizonyítékokat benyújtani, az ügyiratokba betekinteni és azokat tanulmányozni, részt venni a főtárgyaláson és a fellebbezésről vagy a bűnösségről és a büntetés

elfogadására vonatkozó megállapodásról szóló nyilvános tárgyaláson, észrevételeket tenni a felvett bizonyítékokkal kapcsolatban, záróbeszédet tenni, és joga van fellebbezni.

Tanúként köteles megjelenni, ha a bűnüldöző hatóságok és a bíróság idézi, és vallomást tenni arról, hogy mit tud a bűncselekményről és az elkövetőről, illetve a büntetőeljárás szempontjából lényeges körülményekről. Ha Ön kellő indoklás nélkül nem jelenik meg, bíróság elé állíthatják.

Önnek három esetben van joga megtagadni a tanúvallomást:

- ha az alperes az Ön egyenes ági rokona, testvére, örökbefogadó szülője, örökbefogadott gyermeke, házastársa vagy élettársa;
- ha ezzel büntetőjogi felelősségre vonás veszélyének tenné ki magát vagy egy Önhöz közel álló személyt;
- ha ezzel megsértené a titoktartásra kötelezett személyként vagy lelkipandozással megbízott személyként Önre bízott információk gyónási titkát vagy titkosságát.

Önnek joga van a költségmentességhez és ahhoz, hogy ügyvéd jelen legyen a meghallgatáson, valamint joga van a jegyzőkönyv elolvasásához, és kérheti annak kiegészítését vagy helyesbítését. Ön jogosult a szükséges költségek (pl. utazási költségek) és a munkából származó jövedelemkiesés megtérítésére – tanúdíjazás. A tanúdíjazás iránti igényt a tárgyalást követő három napon belül kell előterjeszteni.

Tehetek-e nyilatkozatot, vagy szolgáltatathatok-e bizonyítékot a bírósági eljárás során? Milyen feltételek mellett?

Magánfélként Önnek joga van részt venni a főtárgyaláson, és javaslatot tenni a bíróság által felveendő bizonyítékokra. A már felvett bizonyítékokat is véleményezheti. Miután a bíróság a bizonyításfelvételt befejezettnek nyilvánította, további indítványok nem nyújthatók be.

A tárgyalás végén (de előfordulhat, hogy több tárgyalás is lesz) Önnek joga van záróbeszédet mondani. Ennek tartalma nincs pontosan meghatározva, így csak Önön múlik, hogy mit mond. A jegyzeteit magával viheti. Ha van meghatalmazott képviselője, ő tartja a záróbeszédet.

Milyen tájékoztatást fogok kapni a bírósági eljárás során?

Minden meghozott határozatot (ítélet, végzés, büntetővégzés) mindig kézbesítünk Önnek mint magánfélnek. A határozatot közvetlenül az Ön meghatalmazott képviselőjének kézbesítik, ha Ön megbízott képviselőt nevezett ki.

Betekinthetek-e majd a bírósági iratokba?

Az ügyiratba a büntetőeljárás bármely szakaszában betekinthez. Az iratbetekintés iránti kérelmet az illetékes bűnüldöző hatósághoz kell intézni. Kérelmét írásban vagy szóban is benyújthatja. Ilyen esetben az illetékes hatóság főszabályként köteles helyt adni a magánfél kérelmének, megjelölve ezen eljárási aktus helyét, napját és időpontját. Minden szükséges lépést meg kell tenni annak érdekében, hogy az iratbetekintés során megakadályozzák a minősített információk, üzleti és banktitkok stb. felfedését.

■ Last update: 27/03/2023

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.